

SZENTEGYHÁZI

II. ÉVF. 9. SZÁM

1993.
szeptember

HÍRLAP

A GYERMEKFILHARMÓNIA ALAPÍTVÁNY LAPJA
MEGJELENIK HAVONTA

Szeptember

Már el- elsírja bánatát éjjel az ég —
és könnyezve ébred a reggel,
de felcsókolja szeptember,
s felgöngyölti a könnyes ködfátylat
a dombok orrán,
ragyogóra deríti borongó egét.

Szelid szellője engesztelben fújdogál,
s lebegve hull az akác
levele hajunkra,
mint megannyi aranypénzt hintetgetne
vadszóló pirosló levelével.

Csörög az ágon a szarka,
gurul a fűben a barna dió,
csöppen a szőlő aranylő nedve,
piroslik a fákon az alma,
zizzen a frissen hordott szalma.
Ízek illata száll az éjben a katlanokból,
telihold ezüstje özönlik,
a tücsök búsongón füttyürész,
teli torokból.

És hús üzenet jön az éjbe titokba
a messzi hegyektől a fákhöz,
sápadtan menekül alá a fűbe a levél —

valahol távol integtet már a tél.

Adorjáni Nagy Aranka
Kolozsvár

FEJTÖRŐ, SZEMRONTÓ!

A lapunkban található négy fénykép-
ről állapítsd meg, hogy:

- hol készült (pontos helyszín)
  - mikor készült (nap, óra)
  - nevezd meg egy-két egyént a képről!
- Jutalmad egy színes fénykép ingyen
a turnéról!

Gondolatok egy régi és új csengő hangja kapcsán

A Szentegyházi Hírlap egyik számában olvasom Haáz tanár úr megállapítását, miszerint nehéz írásra bírni némelyikünket. Nos, ez így igaz, mert nem is olyan könnyű írogatni, főképpen ha bölcsőhelyünk lakói irományunk kritikusai.

Ezúttal azonban, egyrészt a nosztalgia, másrészt az új megtapasztalása erőnek erejével tollat nyomott a kezembe, s történt ez az új tanév megnyitóján, Szentegyházán, ahol hús és egynéhány éve nekem is szólt a csengő.

Miközben hallgatom régi, kedves tanárom az igazgató úr számadását, emlékezetemben megjelent a mi régi iskolánk képe, olajozott, bogos padlózatával, a sarki tanári-szobával, a sportpályával, s még az udvar legvégén sorjázó farakások is előtolakodtak. Milyen furcsa, a tanárok akik maradtak, nekem ugyanolyanok mint rég, csak tudásuk, tapasztalatuk halmozódott az évek során. A környezet viszont változott. Mert amikor a „sejhaj én már többé kisóvodás nem leszek, csuhaj iskolás leszek” szólamai visszatereltek a mába, észre kellett venni, hogy az iskola, ami a maiaknak már megint régi, nekem új, hogy van Múzeum-száll és igenis egy híres, hangversenyző filharmónia. S miközben a könyvtáros néniből nekem Klárika lett, felduzzadt a könyvtár állománya, keményen építkeznek belülről. Nem vitás, sok idő telt el, de az nem kétséges, hogy itt sokat kellett dolgozni.

Száz szónak is egy a vége, hála nektek régi és új tanerők, könyvtárosok, Isten segítségével további kitartást és összetartást kívánok a kezetekben lévő anyag formálásához.

Lejegyezte 1993. szeptember 16-án

Kovács Erzsébet
Megyei könyvtáros, Csíkszereda

Lakosság figyelmébe

Kilátásba helyezték a helyi Telefonközpont számára egy elektronikus automata-kapcsolóberendezés felszerelését. Ehhez viszont legkevesebb 1000 telefon kéne működjön Szentegyházán. Jelen pillanatban 418 telefon van beszerelve, 285 kérés beadva. Amennyiben feliratkozik még 300 igénylő egy éven belül számíthatunk új központra és vezetékekre. A távhívás is esedékes lesz (prefix). Felkérjük a lakosságot (főleg a felső részen) kérvényezzék a telefonbeszerelést (Gábor Aron út 43. sz. Posta-Telefonközpont). A beszerelési költségek jelenleg 20.000 lej körül mozognak. Jövőre drágább lesz.

Iratkozzon fel most, ne halogassa!!

Kardos Zita igazgatónő

Pillanatok a nyári táborokból

Van kinek jelent valamit, van kinek nem. No de mindegy. Fő, hogy tábor és fő, hogy mi is ott voltunk. Fő, hogy nagyon jól telt! Tábor. Maga a pusztas hangzása is egészen más, érdekesebb, mint az, hogy almáslepény vagy pléhtányér, vagy hogy ne kalandozunk messzire, vegyük például azt: vakáció a Nagymamánál.

A tábor az a hely, ahol a legfantasztikusabb, legviccesebb, legszomorúbb, leghűlyebb dolgok is megtörténhetnek.

Na, mi éppen nem ilyen történeteket mesélünk el, mert sajna, akarataink ellenére sem jelent meg a Hétféjű Sárkány, Jancsi és Juliska sem tévedt be hozzánk, de azért szerintem vannak ennél érdekesebb dolgok is. Mint például az éjjeliőrség.

Színhely: homályosan megvilágított táborhely, körbevéve sötét fákkal, bokrokkal, amik egy ártalmatlan szellőfuvalatra is egyből gyanúsá válnak, alattuk meg körbe-körbe békésen hortyogó sátrak.

Éjjeli 2 óra: Őrsékváltás. Ez kinek örömet, kinek bánatot szerez. Fáradtan, reszketve, szemünkben még az azelőtti órákban látottakkal kászálódunk ki a sátrakból. Ahogy kiérünk a tábor központjába, már kezd világosabbá válni, hogy miért is vagyunk. ŐRKÖDNI. Ez így jól hangzik, ám ha a reszkető lábakat vesszük figyelembe, akkor egy kicsit meggondolkoztat ez a mesterség.

Szóval előszöris megfogadjuk: BÁTRAK LESZÜNK ÉS NEM TOJUNK BE AKÁRMILYEN KIS FALEVÉLTŐL.

Igen ám, de mikor a gyanús nesz felhangzik, méghozzá pont a mellettünk lévő bokorból, azt hiszem hírré változik fogadalmunk, hangunk, kedvünk és színünk: Van valaki ott a bokorban? Hé, van ott valaki? és megpróbálunk két lábon elmászni egy biztonságosabb helyre.

Na, meg a Hold! „Miért nem világít jobban, hogy lássunk valamit?” „Ó, pont ilyenkor van a legnagyobb fény, amikor sötétnek kellene lenni, hogy tudjunk odalopózkodni a bokrok közelébe.” De ilyen elhatározásra csak akkor kerül sor, amikor a százrezer elrebegett fohász után megszáll a szentlélek.

Persze. A bokrok tele vannak leselekedő fiúkkal, kóborkutyákkal, tolvajokkal... meg egyéb ilyen nyavajjakkal.

Szegény bokrok! Ha ők vallani tudnának...

Alszik az egész környék, de azért mi reszketünk. Hozzá tartozik a mesterséghez.

(Ambrus Tünde — Őrsvezető)

Ígéret és csalódás

Bizakodva integettek gyermekeink júniusban a Székesfehérvárra hazainduló tanulók autóbuzsa után, hiszen azt az ígéretet kapták, hogy még az iskolakezdés előtt meglátogathatják nálunk járt barátaikat. Türelmetlen várakozással telt itthon az idő. Nem hiányzott a sátorozás, fűrdőzés, labdázás, de ők tiútkban mégis arra a bétgért cserelátogatásra vártak. Bizalommal vártuk mi, szülők is, hiszen fontosnak tartjuk a család és iskola meghitt kapcsolatát. Néhány szülő előrelátóan már a nyár folyamán kiváltotta a gyermek számára szükséges külön útlevelet is.

Aztán beköszöntött a szeptember mostohán, hidegen és hozta gyermekeink számára a hideg zuhanyt: a látogatást a felnőttek viszonzozták ezen az őszön. Az őszinte gyermeki szívekben ez nagy csalódást okozott. Jóhiszeműségük, bizalmuk jócskán megcsapant a felnőttek iránt. Nehéz lesz helyrehozni ezt a hibát. Gyermekeknek ígérni csak olyant szabad, amit meg is valósítunk, különben ne ígérjünk.

Mindannyiunk mentsejére szolgáljon az a mondas, amely apai nagyapámtól maradt meg emlékezetemben: mindenkinek igaza van, csak nem egyszerre, hanem szerre.

Szentkeresztbánya, 1993. szeptember

Lázár Ibolya, Vitus Klára,
Mag Margit, Ladó Teréz

Zeneszóval ízesített barátság

A református gyülekezet és Baktai Béla tiszteletes úr jóvoltából még a kora tavasszal egy mezősi kis faluban Földváron vendégeskedtünk két alkalommal is. Először a Vasipari Vállalat tánccsoportja, majd a Gábor Áron Líceum színjátszói. Szeptember elején, 4-én és 5-én, megpróbáltuk azt a szíves fogadtatást viszonzni. A harminc tagból álló mezősi csoportot érkezésekor egy kiadós vacsora várta az iskola étkezdéjében. A vendégek tiszteletére rendezett disco, meglepetés volt számomra: idősek és fiatalok jókedvűen táncoltak és nagyon jól értették egymást: „Attól még tisztelünk, ha veled twistelünk”. Pihenés közben mezősi és székelyföldi népdalokat énekeltünk. A seprűstánc volt az est „fénypontja”. Kerek Edit néni kikiabálta a torkát, amíg elmagyarázta nekünk a tánc szabályait. Nagyon viccesnek találtam a két seprű csattanásakor a fergeteges párkeresést. Véleményem szerint Mihály Szilárd „bácsi” dicséretet érdemel, hiszen olyan ravasz fogásokat alkalmazott, hogy egyetlen alkalommal sem maradt pár nélkül (jelszó: kalap, kabát). Utána kb. 20 percig Pető Csaba szórakoztatott az elektromos orgonával. Aztán fáradtan hazavánszorogtunk.

Vasárnap 11 órától istentiszteleten vettünk részt a református imaházban. A vendégeknek átadták a szentgyházi reformátusok ajándékát, az énekjelző-táblát. A megérkezéskor készített csoportképpel ajándékozta meg a tiszteletes úr a földváriakat, a mindannyiunkra érvényes intelemmel: „Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, amiképpen én szeretlek titeket.” (János evg. 15. 12.)

Délután 2 óra körül bepréselődünk a vendégek autóbuzsába és énekszóval haladtunk Hargitafüred felé. Sokan kíváncsiságból is beálltak a bűdösödörbe. Utána a menedékházban az ott iszaggó bácsikkal együtt énekeltünk. Aztán elindultunk hazafele, Nagyfaluban búcsúztunk el mezősi barátainktól. Reméljük, szerencsésen érkeztek haza. Szeretném, ha még sokszor viszontlátnók egymást és sokáig fennmaradna ez a baráti kapcsolat.

Bardócz Laura
XII. oszt. tan.

„Hej, óvoda óvoda de sok gyerek jár oda...”

(Azokhoz, akik előtt bezáródott a 3-as számú óvoda kapuja.)

Minden iskolai év elején gondot jelent óvodákban, iskolákban a gyermek, tanügyi káderek, órák elrendezése. Ez évben a 3-as sz. óvodában különösen nehéz helyzet alakult ki. A körülményekhez képest eddig is nagyon sok (csoportonként 30) gyermek járt óvodába. Ettől az évtől a lehetséges legmagasabb gyermeklétszám 25 kellene legyen. Az új törvények értelmében az iskolába, a 7. életévüket betöltött gyermekeknek kell lépniük. Ebből következik, hogy az óvodából kiszorulnak a kicsik, a háromévesek. Sajnos, helyszűke miatt még a nagyobbakból is sokan kimaradnak. Sokan mondják, hogy „bezzeg XY-nak a gyermekét felvették”. Higgyék el, nagyon nehezen lehetett eldönteni, hogy ki jöhet és ki nem. Igyekeztünk felvenni a testvéreket, a sokgyerekes családok gyermekeit. Hogy vannak olyanok is, akik egy helyre sem sorolhatók? Legyünk őszinték, önök is úgy segítenek ismerőseiken, ahogy módjukban áll. Ezt a fejünkhöz vágthatják, de „kedves szülők és nagyszülők”, ha nincsenek megelégedve, jöjjenek és véleményüket az óvodában mondják el, s ne kiabáljanak az utcán az óvónók után. Azzal még gondolják nem oldódnak meg, és ránk sem tudnak meggyőzően hatni, ellenkezőleg.

Azt sem értjük, ha úgymond „az óvónó csak káromkodik a gyermekeknek”, akkor miért akarják annyian a mi óvodánkba beiratni gyermekeiket? Utólag nevétségnek tűnik, de egyáltalán nem az. Ha ránk küldik a polgármestert vagy a rendőrséget, attól nem lesz nagyobb az óvoda, hogy több gyermeket tudjunk befogadni. Erre a kérdésre a választ a hatóságoknak, tanerőknek, és szülőknek együtt kellene kitalálni. Lehet gondolkozni! Jó ötlet volt a Caritas-csoport létrehozása. Ott is lehet próbálkozni!

Mihály Zsuzsa

FEKETE SAROK

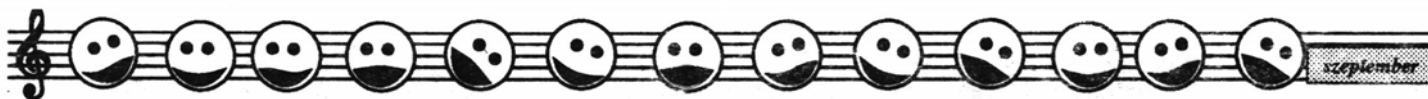
Az elmúlt négy hét alatt különösebb gondjaink nem voltak. A csöszök bálja rendben, tisztességesen zajlott le, nagy megelégedésünkre. Verekedés, probléma nem adódott.

Súlyosabb kihágás az üzemi mészlopás volt. Szeptember 17-én du. 5-6 óra között értesítettek a gyár vezetőségétől, hogy nagy adag mész hiányzik a 2-es porta melletti mészgödörből. A nyomozás folyamán kiderült, hogy a tettesek Gábor András ör beleegyezésével Tóth Gyula kápolnási és Benedek Elemér Antal szentgyházi lakosok voltak (a Tóth Gy. szekerével két 200 l-es hordóval vitték el).

Ügyük az udvarhelyi ügyészségen várja a döntést.

Végül — megkérjük szépen a lakos-ságot —, akinek háza előtt gázt vezettek, egyengessék el, tömjék be a sánc nyomán keletkezett gödröket a biztonságosabb közlekedés érdekében! A helyi útügy vezetőségét arra kérjük, hogy a kiegyenlített sánccokat egy úthengerrel simíttassa le.

It. Csiki L.

BEMUTATKOZIK A GELLÉRT ALAPÍTVÁNY

Beszélgetés Portik Bakai Sándor szentegyházásfalvi plébánossal, a Gellért Alapítvány elnökével.

Örvendetes tényként kell elismernünk, hogy minden „lehangoló helyzet” és „romlott” gazdasági körülmények ellenére, az emberek élni szeretnének, de nem akár-hogyan, hanem jól, szépen és erkölcsösen. Ez az igény hozta létre ez év május 15-én helységünkben a Gellért Alapítványt, amely az ifjúság nevelésére és a támogatásra szoruló emberek megsegítésére vállalkozott. Megkérjük Portik Bakai Sándor Sándor plébánost, mutassa be nekünk az alapítványt és beszéljen a szel-terszi ifjúsági táborról. Első kérdésem az lenne, hogyan kezdődött?

P.B.S.: Előjáróban el kell mondanom, hogy 1991. február 25-én Segesváron megalakult a Pro Iuventute (Az ifjúságért) nevű ifjúsági lelkipásztori tanács, amely-ben résztvesz az erdélyi egyházmegye minden főesperesi kerületéből két pap. A székelyudvarhelyi kerületből engem és a korondi kollégát nevezte ki a főpásztor. Ennek a tanácsnak az összejövetelein vetődött fel a kérdés, hogy szükség lenne egy ifjúsági központra az egyházmegyében, élén egy ifjúsági lelkésszel, és ennek mintegy kiegészítése lenne néhány nyári ifjúsági tábor Erdély különböző vidékein. Az is világosan körvonalazódott, hogy a legalkalmasabb hely a székelyföldi katoli-kusság számára a Hargita hegység, esetleg Marosfő. Így kaptam megbízást, hogy a hargitai tábort megszervezzem. Először a kirujti táborról esett szó, de a távolság (4 km a főúttól), a tábor szétszórtsága, az épületek elhanyagolt állapota, az árvízveszély és a villanyhiány miatt elesett a gondolat.

K: *Hogy esett a választás a szel-terszi menedékházra?*

P.B.S.: Az elmúlt év júniusában érdeklődtem a Federal Coop Rt-nél Csíkszeredában, hogy az amúgy is gyengén működő szel-terszi menedékházat nem árverezik-e. A vezetőség nem zárkózott el a gondolat-tól, csak éppen a bukaresti Centrocoop engedélyét kellett meg-szerezni. December 24-án megjött az engedély, és a Hargita Népében 1993. január 14-re árverezést hir-dettek. Ugyanakkor megtudtam, hogy a terület a lövétei polgármes-teri hivatal gondozásában van, és ők is minden további nélkül e nemes cél érdekében rendelkezésünkre bocsátják (lásd 733/92. sz. hat.). Az árverezésen 9.420.000 lej értékben megnyertem a házat.

Biró Gábor: Szelterszi menedékház

K: *Ez idáig nagyon szépen hangzik, de honnan volt rá pénz?*

P.B.S.: Jogos a kérdés, mert valóban egy ilyen vállalkozás nem megy pénz nélkül. Vissza kell kalandozzunk 1992. október 9-re. Ezen a napon volt Nagyenyeden egy ún. SZINKRON találkozó, ahol különböző alapítványok képviselői vettek részt, és felmérést végeztek a tennivalókról. Itt találkoztam a Mocsáry Lajos Alapítvánnyal, akik felajánlották segítségüket, és vállalták, hogy az épület vásárlására szükséges összeget előteremtik.

Nagy örömünkre március 10-én az ajándékpénz megérkezett, és sikerült kifizetni a házat, következhetett a hosszú „kálvária”, az átíratás és a telekkönyvezés, ami maiglan sincs egészen befejezve (aug. 31.).

K: *Még mindig nem világos, hogy ki a tulajdonosa a tábor épületének és a hozzá tartozó területnek?*

P.B.S.: Az első pillanattól világos volt, hogy egy egyházmegyei jellegű létesítmény jogtulajdonosa csakis a gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség lehet. Én tulajdon-képpen az érsekség megbízásából és felhatalmazásával végeztem ezt a munkát, és mindenről tájékoztattam az egyházmegyei hatóságot, a tulajdonlapi bejegyzés is náluk fog történni. Egy vidéki plébánia nem vállalhat fel ilyen természetű ügyet.

K: *Beszéltünk a táborról, pénzről, vásárról, de még nem esett szó a Gellért Alapítványról.*

P.B.S.: Ez valahogy úgy van, hogy „evés közben jön meg az étvágy”. Amikor már sűrűsödni kezdtek a gondok és a tennivalók, akkor egyértelművé vált, hogy ezt egy ember nem tudja csinálni, bármennyi is a jószándék és a tenniakarás benne. Így született meg a gondolat, hogy hozzunk létre egy alapítványt, amely felvállalja a tábor ingóságainak kezelését és a tábor adminisztrálását.

K: *A gyermeknek, amikor megkeresztelik, „nevet” adnak. Úgy gondolom, ez volt az alapítvánnyal is. Miért Gellért?*

P.B.S.: Valóban a tábor kapta először a Gellért nevet azzal a megokolással, hogy Gellért püspök István királyunk fiának, Imre hercegnek a nevelője volt, és úgy

ALAPSZABÁLYZAT

A Gellért Alapítvány létrehozása abból az igényből fakadt, hogy az Egyház — küldetéséhez híven — részt kíván venni az ifjúság nevelésében és a támogatásra szoruló embe-rek megsegítésében.

Hite, egyháza, nemzete mellett elkötele-zett fiatalokra van szükség a jelenben és a jövőben, ahol az Isten és a felebaráti szeretet a legfontosabb.

E nemes célkitűzések érdekében a Gellért Alapítvány a következőkre vállalkozik:

- a keresztény öntudat kialakítása az evangélium szellemében személyes példa alapján, a mindennapi munká-ban és életben;
- gyermekek és fiatalok a keresztény hit szellemében való nevelése, lelki-gyakorlatok, ifjúsági találkozók ke-retésben;
- rokkantak, árvaházakban nevelke-dett gyermekek és fiatalok, hátrányos helyzetben levő családok, személyek társadalmi beilleszkedésének támoga-tása és a keresztény „CARITAS” szel-lemben való megsegítése;
- az Alapítvány részt kíván vállalni a környezetvédelem felelős munkájá-ból, annak tudatában, hogy a termé-szet Istentől kapott ajándék, s annak megbecsülése és szeretete kereszté-ny kötelességünk;
- a cserkészmozgalom támogatása, tagjai részére nyári táborok szerve-zése és anyagi támogatása;
- tudományos-kulturális összejöve-telk, konferenciák, kiállítások, szim-pozionok, tapasztalatcserék, alkotó-táborok megszervezése;
- kapcsolatot kíván teremteni hasonló célkitűzésű bel- és külföldi alapítvá-nyokkal és szervezetekkel együttmű-ködés céljából;
- az Alapítvány felvállalja a Vargyas-patak völgyében létrehozott, a gyula-fehérvári Római Katolikus Érsekség tulajdonát képező szel-terszi Gellért Ifjúsági Tábor adminisztrálását és működtetését;
- támogatja más hasonló jellegű tábo-rok és ifjúsági központok létrehozá-sát, szellemi és anyagi alapjának megteremtését.

Ezért, ha úgy véli, hogy fáradozásaink hasznosak az ifjúság testi-lelki nevelése ér-dekében, kérjük szíves támogatását.

Adományát az alábbi címre vagy bank-számlára várjuk.

A Gellért Alapítvány nyitva áll mindenki számára. Ha a tagságot vállalni óhajtja, szí-veskedjék szándékát jelezni, elküldjük az Alapítvány alapszabályzatát és a belépési nyi-latkozatot, amit kitöltve visszajuttat hozzánk.

**Címünk: Fundatia Gellért Alapítvány
4150 Vlăhita — Szentegyháza
Str: 1 Mai út Nr. 26. szám. Tel: 109 Jud
Harghita megye Románia
Cont — Banksz.: BCR fiilala Vlăhita
45.101032 (lei), 4751310020 (valuta)**

gondolom, jeles nevelője. Ha a tábor, és az alapítvány is az ifjúság nevelésével kíván foglalkozni, akkor lehet-e jobb eszményképet eléje állítani a magyar történelemből, mint Szent Gellért püspököt? No meg a püspök neve valahol azt is jelzi, hogy egyházi jellegű vallásos létesítményről van szó. Az alapítvány nevében már különösképpen nem is gondolkodtunk, csak természetes, hogy az is Gellért Alapítvány lesz.

K: *Az alapítvány „születésnapjára” és célkitűzéseire is kíváncsiak vagyunk.*

P.B.S.: 1993. május 15-én tartottuk az alakuló ülést 36 alapító taggal. Az alapszabály-tervezetet Szabó Ildikó csíkszeredai ügyvédnő készítette. A megvitatott és jóváhagyott szabályzatot a székelyudvarhelyi törvényszék június 20-án jegyezte be. Az alapítvány célkitűzéseit nem részletezem, a mellékelt szórólapon megtalálható (lásd ott!).

K: *Ha jól értelmezem a szórólapon felsoroltakat, akkor az alapítvány nem azonos a tábormal.*

P.B.S.: Így igaz, a sok feladat közül csak egy a tábor adminisztrálása, az alapítvány be szeretne kapcsolódni az általános ifjúsági nevelő programba, sőt külön kiemelt helyen szeretne foglalkozni a Hargita megyei mozgássérültekkel, a táborban külön helyiségeket részükre kiképezni és állandó kapcsolatot tartani a megyei szervezettel, közös programokat kidolgozni.

K: *Térjünk vissza a tábormra. Honnan fogja fedezni a Gellért Alapítvány a tábor fenntartásához szükséges kiadásokat, az alkalmazottak fizetését?*

P.B.S.: Az alapítvány és a tábor anyagi alapját pályázati úton szerezzük elsősorban. Jól dokumentált pályázatokat küldünk hasonló érdeklődésű szervezetekhez, és ha megfelelőnek találják, és anyagi lehetőségeik engedik, akkor segítenek. Így kaptuk

a menedékház megvásárlásához szükséges összeget is. Továbbá az alapító tagok és a szimpatizánsok adományaiból, legyenek azok magánszemélyek vagy cégek. Egyelőre egyetlen biztos forrásunk a szentegyházásfalvi plébánián működő Com. Carlia üzlet, az itt eladott érték 40 %-át a tábor fenntartására fordítjuk, a többi 60 % az egyházmegyei CARITAS szervezet segélyalapjába megy.

K: *Befejezésül hadd kérdezzem meg, mik a jelenlegi gondjaik és hogyan tovább?*

P.B.S.: A nyár folyamán már próbáltuk részlegesen működtetni a tábort: voltak árvaházi gyerekek, fiatalok lelki gyakorlaton, a kolozsvári énekkar egy héttig, de, sajnos, az egyszerű matracos alváson túl semmilyen ellátást nem tudtunk biztosítani, önellátó volt mindenik csoport. A legfőbb gond, hogy nincs víz és villany a házban, a mai árviszonyok elég „kövérek”, reméljük, jövő nyárig valahogy összejön a pénz. A ház ablakait ki kellene cserélni és az emeleti részt szigetelni, hogy télen is használható legyen. Természetesen ezeket a gondokat nem azért mondtam el, hogy valakit is elkésértssek. Mi azért álltunk össze, hogy Isten segítségével megoldjuk őket. Madách Imre szavaival: „Ember küzdj, és bízva bízzál!”

Távlati terveinkben az is benne van, hogy az épületet bővítsük, egy gyógykezelési részt is szeretnénk beiktatni, hogy az értékes gyógyvizet felhasználhassuk, s így egész éven át üzemelhetne a tábor.

K: *Köszönöm szépen a beszélgetést. Isten áldását kívánom minden elképzelésükre, további kitartást és munkakedvet e nemes cél érdekében.*

Szentegyháza, 1993. aug. 31-én

Kérdezt Haáz Sándor:

„Fogság létünk de keserű, de hosszú”

1944. szeptember 24-én estem fogságba Pusztaszentkirályon. Szembeállítottak egy orosz csapattal, löttük egymást. Már úgy fektemben elvették a géppisztolyomat. Ruháinktól megfosztottak. Vallattak, engem nem vertek meg, de sokat igen. Másnap reggel csákánnyal, lapáttal gödröket ásattak velünk egy kukoricás szélébe. Onnan nem messze géppisztolyokat láttunk felállítva. Egyszer csak érkezik egy orosz lovas, és megkérdezte, milyen náció vagyunk? Mondtuk, magyarok. Jött még két borkabátos, és vita támadt a lovassal. Végül a lovas elküldte őket.

Enyedről, ahová gyalog érkeztünk, Focsani-ba vittek, onnan november 2-án Bakóba. Megfürdöttünk, ruháinkat fertőtlenítették, vizesen adták vissza. Hideg volt, ólmos hó hullott, aki nem öltözött fel azonnal, keze között megfagyott a ruha. Vizes, fagyos vagonba zártak, négy napig meg sem néztek minket. Akkor mondogattunk ilyen szövegeket: „Vizes ruha, jeges vagon,

Nekünk többé nincs oltalom.”

Amikor le kellett volna szállni, mindenki összerogyott. Úgy dobáltak egy kocsira, mint a zsákokat. Lägerbe vittek. Erősen nagy tél volt, olyan kenyeret ettünk, hogy a szájunkat felsértette, és legtöbbször apró halat. Ez négy esztendeig tartott. Többször terveztük, hogy tavasszal megszökünk, de végül egyedül maradtam. 1945 májusában mégis megpróbáltam. A Kura folyó túlsó oldalán volt egy gyümölcsös, tavasszal, amikor virágzott minden fa, úgy húzott arrafelé, hogy ha nem próbáltam volna meg, belepusztultam volna. Tizennégyünket elvittek krumplit lerakni. Sötétedéskor észrevettem, hogy egyedül vagyok a krumplis kocsi mellett, ami indult kifelé egy kapun. Én felkapaszkodtam, az oldalához lapultam. Kint bévágódtam egy sánchba és kúszni kezdtem. Egyszer csak azon veszem észre

Bodó Levente
tusrajz

magam, hogy egy légvédelmi ágyúval szembe kerültem. Nem vettem észre, de éppen akkor jött felém egy farkaskutya. Megállt, farkasszemét néztünk. A katonák 13-14 méterre lehettek. Gondoltam most végem van, elárok a kutya. Kiút nem volt. Ekkor hirtelen a kutya valami másra figyelt fel, elterelte a katonák figyelmét, s én el tudtam kúszni. Megmentett engem az a kutya, most is meg tudnám csókolni érte.

Aztán elértem egy falut, egyet aludtam és elindultam a vasút felé. Láttam két tányérsapkást, de sikerült kitérni. Később egy katona rámkialtott: Ki vagy? Hova mész? Aztán elengedett. Nem messze egy neccsalnyik elfogott. Visszavitték a lágérbe Tbiliszibe. Annyit bústam, hogy 34 kilóra fogytam, beteg voltam. Akkor jött oda Vítus Z. Józsi; nem ismert meg.

Jövögettek a hírek a szabadulásról, de nem nagyon bíztunk. Egyszer mégis olyasmit álmodtam, hogy éreztem: ez csak azt jelentheti, hogy innen kimegyünk. Egyik nap az a hír járta, hogy egy román transzportot visznek haza. Jött egy hadnagy, hogy kérjük mi is, mert Romániához tartozunk. Akik kimentek ezt kérti, mind ottmaradtak, mi pedig júniusban hazajöttünk. Ezt álmodtam meg az elindulás napján. Hajnalban megébredtem, elmentem a vécére, megmosakodtam és visszafeküdtem. A kezem a fejem alá tettem, és gondolkodtam. Egyszer egy kicsi madár a mellemre szállt és gyönyörűen elcsicseregte magát, aztán elszállt egyenesen ki a lágér kapuján. Felugrottam, néztem utána, de sehol sem láttam. Most sem tudom egészen biztosan, hogy ez álom volt-e vagy valóság. Inkább

álom. Aznap elindítottak egy gyűjtőlágérbe, onnan pedig hazafelé. Heten voltunk együtt szentegyházásfalusiak: Vítus Z. József, Mihály Albert, Tankó János, Márton István, Hatos Józsi, Gergely Dávid és jómagam.

Elmondta: Simó József

Filharmonia felvételi:

Kórustagok:

⇒ szeptember 30., csütörtök
du. 4 óra (5 hely)

Fúvósok, vonósok:

⇒ október 1., péntek
du. 4 óra (9 hely)

„CARITAS CHRISTI URGET NOS = KRISZTUS SZERETETE SÜRGET MINKET”

olvassuk Szent Pál apostolnak a korinthuszikához írt második leveléből (2 Kor. 5, 14). Ezt és ehhez hasonló szentírási részeket gyakran hallottunk és olvastunk, és mindenki úgy-ahogy a maga módján próbálta is élni a Szentírást, de különösebb, külsőleg is látható, nagyobb előrelépést nem tapasztaltunk, mert nem is engedték az elmúlt években.

1989 végén azonban történt „VALAMI” és 1990-ben az a VALAMI folytatódott. Nem a politikai köpenyforgatásokra gondolok, hanem a mi életünkben történt ez a VALAMI: megtapasztaltuk, hogy vannak emberek, nemzetek, akik a címben idézett szentírási részt valóban érezték, és ennek a SÜRGETÉSNEK nem tudtak ellenállni. Mi pedig ezt látván marakodtunk, nem éppen KRISZTUS SZERETETÉTŐL SÜRGETVE. Időközben mi is lelhadtunk és a dolgokat megpróbáltuk (?) másképpen nézni. Rájöttünk arra, hogy KRISZTUS SZERETETE MINKET IS SÜRGET.

Egyházunk nyelve a latin és ezért is idéztem a Szentírást ezen a nyelven is. Szerepel a CARITAS kifejezés, aminek a magyar fordítása a SZERETET.

Krisztusi parancs a SZERETET és ennek a gyakorlása. Szeretetszolgáltatnak is nevezhetnénk, amennyiben indítóereje Krisztus szeretetéből fakad. Ilyen indítóokkal alakult a Gyulafehérvári Egyházmegye Caritas szervezete is, amely már négy éve próbálja gyakorlatba ültetni az Egyházmegye területén a diakóniát, azaz a szeretetszolgáltatást. Tevékenységei közé tartozik mindaz, ami belefér a szocio-humanitárius munka fogalmkörébe, nevezetesen: öregotthonok, árvaházak, rászorulóknak stb. anyagi és erkölcsi támogatása.

Az Egyházmegyei Caritas a Plébániai Caritasok nélkül olyarr, mint egy fa, melynek hiányoznak az ágai. A

Szentkeresztbányai Plébániai Caritas

is egy ilyen kis ága a nagy fának.

1993. március 13-án „hajtottunk ki”. Ekkor 25 levélke volt ezen a kis ágon, de ezek közül egy pár elhervadt. A megmaradt kevés életképesnek bizo-

nyult. Tevékenységünk nagyjából a következőkben nyilvánult meg:

— a szociológiai felmérésünk után, amelyben nem néztünk vallási hovatartozást,

— a húsvétot 29 családnak tettük melegebbé egy-egy kis csomaggal,

— gyermeknapkor kb. 400 gyermeket örvendeztetünk meg csokoládéval,

— az elsőáldozási ünnep után az emlékképek átadásakor 70 kipirult arcú gyermeknek szereztünk örömet szintén csokoládéval,

— a templom-búcsún résztvett kb. 3500 ember kóstolhatta a mise után a friss kürtöskalácsot,

— ballagáskor öt árva gyermeknek próbáltunk rokonai lenni ajándékunkkal,

— több családnak osztottunk ágyneműt és ruhát,

— két csoport táborozó gyermeket fogadtunk, „pánkováli” tápláltuk és kérésükre a kórház-látogatásra elkísértük,

— a napközik részére játékokat és vízfestéket adományoztunk,

— az iskolai évkezdéskor kb. 100.000 (százezer) lejre adtunk tanfelszerelést a napközik és az I-VIII. osztályosok számára,

— minden pénteken délután ruhanemű elfogadására és kiosztására, valamint vérnyomásmérésre és ruhajavításokra (varrásokra) három-négy személy áll az emberek szolgálatára)

— október 1-től pedig a felső napközibe járó gyermekek szüleinek próbálunk bepótolni a szállításba...

Hát, körülbelül ennyi... teljesen ingyenesen.

Senkitől kényszerrel, erőszakkal semmit el nem vettünk. Aki amit adott, reméljük, hogy jószántából adta. Csúpan egy kérdésre nem találok választ, sem a munkatársaim: KINEK FÁJ MINDEZ? MIÉRT A ROSSZINDULAT ÉS IRIGYSÉG? „Ti mindig csak részeseken, tekergőkön, munkanélkülieken, a hanyagokon segítetek!”

Viszont öröm az, hogy nem mindenki gondolkodik így, hanem vannak, akik szintén érzik, hogy KRISZTUS SZERETETE SÜRGET MINKET.

Szentkeresztbánya, 1993. szeptember 16.

András József plébános

Állattanórán kérde a tanítónéni:

— Milyen színű a barnamedve, Móricka?

— Nem tudom, tanítónéni!

— Hát a vörösbege?

— Azt sem tudom...

— Azt már meg sem merem kérni, hogy a LÁMÁNAK milyen színű a szeme.

— Pedig azt tudom! Sötétkék!!

— Nahát! Honnan tudta Móricka?

— A múltkor énekeltek édesapámék: „Láma zenyém, láma zenyém sötétkék...”

— Jean! Jöjjön, nézze meg, mi ez a nagyképi percegés a számban? (Áááá...)

— Szuvasodik a bölcsességfoga, Uram.

Tanítónéni: Gyermekek, honnan jön a villanyáram?

Pistike: A vízierőműtől, a hőerőműtől...

Móricka: ...a disznópajtából!

Tanítónéni: Honnan szeded ezt a marhaságot fiam?

Móricka: A tegnap azt mondta édesapám: „Már megint elvették a villanyt ezek a disznók!”

Nyugdíjas sarok **Részvényilvánítás**

Mi, szentegyházi nyugdíjasok szomorú szívvel vettük tudomásul, hogy volt igazgatónk **RUSZ SÁNDOR** elköltözött az élők sorából és itthagytott családot, rokonságot, ismerőst, munkatársat és nem utolsósorban minket, nyugdíjasokat is.

Hogy ki volt ő? Azt csak azok tudják, akik 1972 június 1-től az üzemben dolgoztak és ismerték őt. Ő egy kemény, ügyes, karakteres ember volt, mert sok vihart hárított el az üzem feje fölül és kemény kézzel, sokszor igen hangosan is kritizáló módszerrel vezette az üzemet, amiért sokan félreértették. De azt tudjuk, hogy sohasem volt bosszúálló. Mint egy jó szülő, aki megszidta és megregulázta néha gyermekét, de rosszat nem akart neki soha. És nem is tett. Sok szegény ember neki köszönheti kenyereit és mostani nyugdíját. Szinte 300 embert mentett meg az áthelyezéstől (Motru, Targoviste, Galati). Ilyen volt Rusz Sándor.

A Jó, a székelyek Mindenhatója nyugtasson Sanyi bácsi!
Pihenésed legyen csendes, találkozzunk majd odaát.
A 700 nyugdíjas nevében: Bodó Gáspár

Új Idők - régi arcok

— „Nem ér ez így semmit Öcsike, itt nem érdemes élni. Lehúzzák a bőrt ezek a piszkos kommunisták az emberről...” — kesergett már a '70-es évek végén Papp Ferenc. Együtt jártunk angol órára az udvarhelyi Népiszkolába Morvai Palihoz. Én „okos” időtöltésként, ő pedig komoly elhatározással: megtanulni egy nyelvet és... „el innen”! Nyíltan hangoztatta tervét. Nem vettük komolyan. '79 nyarán ugrott a „mélyvízbe” — Ausztriába szökött kalandos körülmények között. Szívos munkával küzdötte fel magát jelenlegi pozíciójába: a németországbeli kastli magyar gimnázium biológia tanára.

15 év után váratlanul betoppant a tanáriba. — „Nahát, ez a Feri semmit sem változott...” — suttogták régi kolléganőim. Aztán mindenki kérdezett, Papp Feri pedig derűsen, türelmesen válaszolt:

— Úri élet van ott, kéremszépen... Egyszer is: nincsenek továbbképzők. A hétvége pedig a tanaré, péntektől hétfőig csend van. Heti 24 óra kötelező. A tanítási módszereit a haladás, a jó eredmények érdekében a tanár választja meg. Minél jobb eredményeket ér el a tanuló, annál jobb „kategorizáció” a tanár.

Ezért minden tanár egyéni érdeke, hogy jól felkészüljön. Én azzal kezdtem a pályafutásomat, hogy a biológiaanyagot németről magyarra fordítottam. Itt-ott változtattam is rajta, az itthoni tapasztalataim alapján. 1450 oldalt fordítottam! Öt évet csak ezzel dolgoztam, így alapoztam meg a biológia katedrát. Mivel azóta sem adott ki senki magyar biológia-tankönyvet évente kinyomatom a szükséges példányszámot, a szép szerzői jogdíj évente bejön. Szerintem jó tankönyvek.

— Főleg a dolgozatjavításokat kell nagyon komolyan venni.

Az valóságos cirkusz, kéremszépen. Pontosítás, jegyzőkönyv, megmás. Az érettségi vizsga is nagyon komoly próbatétel. Ha nem tudsz, mehatsz...

— Tantestületi buli? Néha az is van. Főleg protokoll fogadások. Gyakran érkeznek híres személyiségek, hiszen ez az egyetlen nyugati magyar gimnázium. Ilyenkor nagy svédasztal készül (mert pénz van bőven), megy az eszem-iszom.

A beszédtema soha nem forog a fizetés, a „mit vásárolunk?” „mi mibe kerül?” anyagiak körül. Művelt társaságban szégyen ilyesmit részletezni...

— A diákok? Újabbán nagyon sok a magyarországi diák. Megjelentek a magyar mágnások, akiknek meg sem kottyan a havi 700 márka tandíj. Elfogadják az adminisztráció a forintot is. Így aztán annyi diákunk lett a kommunizmus bukása óta, hogy végre van lehetőség a rostálásra. Akárcik már nem lehet Kastli-ban diák.

— Hja, a honvágy... Gyakran utazom valahova, mondom magamban: „ez olyan, mint Farkaslakánál a kanyar...” „mint Kápolnás után a dombtető”. Így aztán otthon érzem magam. Jó szórakozásom a német tájnévek, helységnevek magyarra fordíthatása, értelmezése is. A falvak nagyrésze „ingen” vagy „bach” (forrás). Izgalmas találatni az itthoni tájnévekkel, helynevekkel. Aztán, kéremszépen, ott minden rendezett. Mindennek megvan a maga helye. Csodálatos kertészetük van, nagyon szeretik a németek a zöldövezetet. Igaz, hogy száz-meg százféle szerszámot, gépet kapsz a különféle munkálatok elvégzésére.

— Ezután? Még 3 és fél év a nyugdíjig, aztán lehet, hogy hazajövök. De német állampolgárként! Érdekelne a felsőoktatás Udvarhelyen. A magyar-ság zöme, lényege itt van. Kolozsvár környéke egyre inkább szörványi. Inkább ide kéne a főiskolákat, erős gimnáziumokat összpontosítani! Az életszínvonal növelése csakis a nyugati kultúra behozásával lehetséges. Igenis másolni, majmolni kéne nyugatot, sokat kéne járni, látni, tanulni.

— Igen, építkezem. Ezek a rajzok, végre elkészültek. Ilyen lesz a házam Kobátfalván. Lesz benne vagy 15 szoba, laboratóriumok, konferenciaterem. Nagy ház lesz, szeretném, ha tökéletesen sikerülne. Ezért nagyon jól fizetem a nőmunkásaimat. Felülfizetem! Mégsem mondhatom el senkiről, hogy lépten-nyomon nem akar kibátrálni velem. Hogy nem akar anyagilag átrázn. Sajnos, erőkölséleg lett nulla ez az ország.

Ezért nem mernek idejönni a nyugatiak. Ha erről a kapzsiságról, csalásról le lehetne szoktatni az embereket, helyette egy kis közösségi gondolkodást belopni a fejekbe, hamar fel lehetne javítani ezt a lepusztult vidéket.

jegyzetelt Haáz Sándor

mindentéle

- Több mint 200 kötet könyvet adományozott a városi könyvtárak a Szentegyházán született Lőrincz Margit. A könyvek 85%-a szépirodalom, a többi az átlag olvasót érdeklő szakirodalom. A '70-es, '80-as években vásárolt gyűjtemény az adományozó józóléséről, nívós olvasói kultúrájáról tanúskodik. Az adományt ezúton is köszöni a könyvtár munkaközössége.
- Színházkedvelők figyelmébe!**
A Bartók Béla Művelődési Ház vezetőinek meghívására a marosvásárhelyi és sepsiszentgyörgyi színházak rendszeresen tartanak előadásokat városunkban az 1993-94-es évadban.
- A Bartók Béla Művelődési Ház programja október közepéig:
Szeptember 25. — este 8 órától: A békéscsabai színtársulat bemutatja: Pathelin Péter prokátor c. középkori komédiát.
Október 10. A Székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Népszínház bemutatja: Bencsik Imre: Az első férfi c. zenés bohózatát.
Október 14. — este 8 órától: A monori (Magyarország) Műkedvelők csoportja Nóti Károly rendezésében vegyes vídám műsort mutat be. Az előadás előtt a képzőművészeti stúdió kiállítással egybekötött előadást tart.
Október 16., este 8 órától: A budapesti M.T.A. zenés színpadának bemutatja: János Vitéz (zenés daljáték) diákoknak.
Október 17., este 8 órától szintén János Vitéz zenés daljáték (felhőtteknek).
- Nagy örömrünkre a homoródi Lobogó és Mária-forrás környékét rendbetették, fehérre meszelték a párkányokat, lefestették a kerítéseket. Azóta még a levegő is jobb lett...
- Szentegyháza vendége a balatonlellei polgármester, Szűcs László és háromtagú kísérete. Élmenydús hat napot töltöttek nálunk.

LOGIKA

Az igazi válasz a Tasziló halálának körülményeit illetően: hősünk egy étkezővagonban evett, minek befejeztével kilépett az időközben elindult vonatból...

Szomorú eset... Még szomorúbb, hogy senki sem törte az agyát. Bardócz Laura a négy feltételezéséért 400 lejt kap (írhattál volna 20-30 okot is!!!). Jövő megfejtőnk tehát 2100 lejt jutalomban részesül.

1. János négy forintot kapott vissza az egyik üzletben. Összesen hat pénzérmét kapott, s abból kettő egyforma. Melyik az a kettő? (a. tízfilléres, b. húszfilléres, c. ötvenfilléres, d. egyforintos, e. kétförintos)

2. Az 1-es számtól indulva, 12-ig számolva, töltsük ki az ábrát lóugrásban. (Aki nem ismeri a lóugrást, érdeklődjön sakk-kultúrával rendelkező ismerőseinél.)

	1	

<p>Szerkesztik Haáz Sándor Szabó Klára Nagy Eszter Fejléc Bodó Levente Rajzok Bak Sára, Bíró Gábor, Bodó Levente 40 lejt</p>	<p>Szerkesztőség Városi Könyvtár Replicíú 24. RO 4154 Vlahita Készült az Infopress-nél Ez nem ár, habár a lap előállítása az Alapítványra vár.</p>
---	--